

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 554/2018vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen valtionyhtiö Raskoneen myymisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Paavo Arhinmäen /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 554/2018 vp:

Kuinka Raskone Oy:n mahdollisia ostajaehdokkaita etsittiin, miten ostaja valikoitui, miten yhtiön myyntihinta arvioitiin ja millä perusteella kauppaan liittyvät asiakirjat on salattu kokonaisuudessaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtio luopui Raskone Oy:n omistuksesta vuoden 2018 alussa toteutetulla kaupalla, koska valtiolla ei ollut strategista intressiä Raskoneen omistukseen. Raskone on hyötyajoneuvojen huoltopalveluja valtakunnallisesti tarjoava yhtiö, josta valtio omisti 85 prosenttia. Raskoneen strategia perustui monimerkkiosaamiseen, ja se kilpaili ajoneuvovalmistajien kanssa. Valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö Governia Oy omisti loput 15 prosenttia Raskoneesta. Eduskunnalta oli saatu jo vuonna 2009 valtuudet koko osakekannan myymiseen.

Raskoneen syntyhistoria on vuodessa 1994, jolloin perustettiin Valtion Korjaamo -liikelaitos Tielaitoksen sekä Vesi- ja ympäristölaitoksen korjaamoista. Liikelaitoksen toiminta yhtiöitettiin 1.1.1999 Raskone Oy:ksi. Raskone Oy:n avulla valtio purki ylikapasiteettiaan korjaamotoiminnoista ja sai aikaan huomattavia säästöjä.

Raskoneen taloudellinen tulos oli valtion omistuksen aikana ollut jo pitkään heikko, ja omaisuuserien myynneistä huolimatta yhtiön tulos oli ollut voitollinen vain poikkeuksellisesti. Yhtiön liikevaihto oli pienentynyt useana vuonna, ja yhtiössä oli käynnistetty lukuisia toimenpiteitä kannattavuuden parantamiseksi. Ennuste Raskoneen kyvystä kääntää toimintansa pysyvästi voitolliseksi valtion enemmistöomistuksessa oli toimenpiteistä huolimatta heikko, ja yhtiön potentiaalisen markkinan kehitys oli negatiivista. Raskoneen kehittäminen olisi edellyttänyt lisäpääomistusta, mikä ei yhtiön taloudelliset näkymät huomioon ottaen ollut valtion kannalta perusteltu vaihtoehto.

Valtioneuvoston kanslia Raskoneen omistajastrategiasta vastaavana tahona palkkasi kesällä 2015 taloudellisen neuvonantajan selvittämään yhtiön tilannetta sekä omistajien vaihtoehtoja. Selvitystyö valmistui syksyllä 2015, ja neuvonantajan suositus oli, että valtion kannalta paras vaihtoehto olisi yhtiön omistuksesta irtautuminen. Harkittavaksi jäi ainoastaan myynnin ajoittaminen, joka oli kytköksissä yhtiön vuoden 2015 tuloskehitykseen.

Taloudellinen neuvonantaja listasi joukon tahoja, jotka saattaisivat olla kiinnostuneita Raskoneen omistuksesta. Vuoden 2016 alussa neuvonantaja oli yhteydessä noin 80:een eri tahoon, joiden joukossa oli sekä kotimaisia että ulkomaisia teollisia toimijoita ja pääomasijoittajia. Raskoneesta saatiin hankkeen kuluessa yhteensä kahdeksan tarjousta. Kevään 2016 aikana kuusi tahoja jätti

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 554/2018vp

yhtiöstä alustavan tarjouksen. Tarjoukset eivät olleet sitovia. Neuvottelut käynnistettiin yhden kandidaatin kanssa, mutta ne päättyivät tuloksettomina.

Keväällä 2017 Raskoneesta saatiin jälleen yksi alustava, ei sitova tarjous, joka ei johtanut neuvotteluihin. Syksyllä 2017 Lease Deal Group Oyj:n edustaja oli yhteydessä valtioneuvoston kansliaan kuultuaan Raskoneen silloiselta hallituksen puheenjohtajalta, että valtio oli halukas luopumaan Raskoneen omistuksesta. Myyntiaiheet oli otettu esille Lease Deal Groupin kanssa konsernin Vaunula-omistuksen takia. Vaununan toiminnan ydin oli autokaupassa, mutta sillä oli myös huolto- ja korjauspalveluja. Lease Deal Group jätti tarjouksen Raskoneesta myöhemmin samana syksynä.

Hankkeeseen palkattu taloudellinen neuvonantaja teki osana selvitystyötään Raskoneen arvonnäärityksen. Lease Deal Groupin tarjoama hinta ylitti neuvonantajan odotukset, ja se oli paras markkinoilta kaupantekohetkellä saatavilla ollut hinta. Hinta oli aiemmin hankkeen aikana saatuihin tarjouksiin verrattuna parempi esimerkiksi mitattuna yritysarvolla suhteessa käyttökäyttöön. Lease Deal Groupin ehdottama kaupan rakenne oli myös yksinkertainen, mikä vähensi kauppaan liittyviä riskejä valtion kannalta.

Lopullinen kauppahinta sovittiin Lease Deal Groupin kanssa käydyissä neuvotteluissa. Lease Deal Group maksoi Raskoneesta yhteensä noin 7,7 miljoonaa euroa. Kauppahinta muodostui osakkeista maksetusta noin 3,2 miljoonasta eurosta, josta valtio sai noin 2,7 miljoonaa euroa ja Governia noin 0,5 miljoonaa euroa. Loppuosa kauppahinnasta muodostui noin 4,5 miljoonan euron suuruudesta pääomalainasaatavasta korkoineen, joka maksettiin kokonaisuudessaan valtiolle.

Valtioneuvoston kanslia ei ole salannut Raskone-kauppaan liittyviä asiakirjoja kokonaisuudessaan. Tietojen luovuttamiseen liittyen on otettava huomioon, että viranomaisten toiminnasta annetun lain (621/1999) (jäljempänä julkisuuslaki) mukaan sekä valtion että yksityisen yrityksen liikesalaisuudet tulee pitää salassa eikä viranomainen saa antaa tietoja salassa pidettävistä asiakirjoista. Raskone-kauppaan liittyvät tietopyyntöjen kohteena olleet asiakirjat pitävät sisällään runsaasti liikesalaisuuksia, minkä johdosta Suomen Kuvalehden pyytämien asiakirjojen luovuttamiseen on suhtauduttu lähtökohtaisesti pidättyvästi. Asiasta vastuussa ollut virkamies on yksittäisen virkamiehen ratkaisuna päättänyt olla luovuttamatta pyydettyjä asiakirjoja kokonaisuudessaan julkisuuslain mukaisiin salaamisperusteisiin vedoten. Samalla tietojen pyytäjille on annettu mahdollisuus pyytää asiasta virallinen valtioneuvoston kanslian valituskelpoinen päätös.

Valtioneuvoston kanslia antoi asiaan liittyviin Suomen Kuvalehden tekemiin tietopyyntöihin [11.1.2019] valituskelpoiset päätökset. Valtioneuvoston kanslia päätyi luovuttamaan pyydetyt asiakirjat siten, että niistä on peitetty kohdat, jotka valtioneuvoston kanslian arvion mukaan pitävät sisällään liikesalaisuuksia. Valtioneuvoston kanslia on toiminut tietopyyntöihin vastatessaan niin avoimesti kuin on mahdollista.

Helsingissä 25.1.2019

Elinkeinoministeri Mika Lintilä